

УДК 782.1.071.1(510)Авшаломов(045)

DOI <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2021-33-1-9>**Кун Чжуцзюнь**

ORCID: 0000-0002-0288-4781

аспірант кафедри теорії та історії музики

Харківської державної академії культури

dreamerjiayi@gmail.com

ОПЕРНА ТВОРЧИСТЬ ААРОНА АВШАЛОМОВА

Мета роботи – визначити історичну роль Аарона Авшаломова у формуванні китайської опери європейського типу та надати загальну характеристику оперної творчості композитора. **Методологія дослідження** базується на історичному, культурологічному, біографічному, системно-аналітичному та жанрово-стильовому методах і підходах. **Наукова новизна** – вперше комплексно охарактеризовано оперну творчість А. Авшаломова в контексті культурного діалогу «Схід – Захід» і художньо-естетичних поглядів композитора та визначено її історичну роль. **Висновки.** Композитор Аарон Авшаломов (1894–1965), який прожив майже половину свого життя у Китаї, здійснив величезний внесок у розвиток його музичної культури. Він стояв біля витоків нового китайського національного музичного мистецтва ХХ ст. А. Авшаломов є одним з основоположників китайської опери європейського типу, засновником китайської симфонії та китайського балету. Головною ідеєю усієї творчої діяльності Авшаломова стало поєднання китайської та європейської музичних традицій у контексті діалогу культур Сходу та Заходу. Оперна спадщина митця містить три твори, кожний з яких став етапним явищем історії цього жанру. Саме опера А. Авшаломова «Куан Ін» («Богиня милосердя») стала найпершим зразком створеної митцем нової жанрової моделі, в якій поєдналися риси китайського та європейського мистецтва. На цих же засадах ґрунтується музична драматургія другої опери композитора – «Сутінкові години Ян Гуїфей». Вершиною оперної творчості А. Авшаломова є його остання монументальна опера «Велика стіна» («Мен Цзяннью»), яка отримала світове визнання як перша нова китайська опера ХХ ст. В історичному контексті основне значення діяльності А. Авшаломова полягає у створенні нової китайської опери європейського типу, що ґрунтується на органічному синтезі традиційної національної музичної драми і західноєвропейських принципів оперної композиції.

Ключові слова: Аарон Авшаломов, композитор, китайська національна опера, китайська опера європейського типу.

KongZhuJun, Postgraduate Student at the Department of Theory and History of Music of the Kharkiv State Academy of Culture

Opera creativity by Aaron Avshalomov

Research objective. The aim of the work is to determine the historical role of Aaron Avshalomov in the formation of Chinese opera of the European type and to give a general description of the composer's opera. **The methodology** of the research is based on historical, culturological, biographical, system-analytical and genre-style methods and approaches. **The scientific novelty** – for the first time A. Avshalomov's operatic creativity in the context of the cultural dialogue “East – West” and artistic and aesthetic views of the composer is comprehensively characterized and its historical role is defined. **Conclusions.** Composer Aaron Avshalomov (1894–1965), who lived almost half of his life in China, made a huge contribution to the development of its musical culture. He was one of the originators of the new Chinese national musical art of the twentieth century. A. Avshalomov is one of the founders of the Chinese Opera of the European type, the founder of the Chinese Symphony and Chinese Ballet. The main idea of all Avshalomov's creative activity was the combination of Chinese and European musical traditions in the context of the dialogue of cultures of East and West. The operatic legacy of the artist contains three works, each of which became a milestone in the history of this genre. It was A. Avshalomov's opera “Kuan Yin” (“Goddess of Mercy”) that became the first example of a new genre model created by the artist, which combined the features of Chinese and European art. The musical dramaturgy of the composer's second opera, “Twilight Hours by Jan Guifei”, is based on the same principles. The culmination of A. Avshalomov's operatic creativity is his last monumental opera “The Great Wall” (“Meng Jiangyu”), which gained worldwide recognition as the first new Chinese opera of the twentieth century. In the historical context the main significance of A. Avshalomov's activity is the creation of a new Chinese opera of the European type, based on an organic synthesis of traditional national musical drama and Western European principles of opera composition.

Key words: Aaron Avshalomov, composer, Chinese National Opera, Chinese Opera of the European type.

Актуальність теми дослідження. В історії китайської національної музичної культури перша половина ХХ ст. пройшла під знаком тотального оновлення (насамперед завдяки активізації діалогу «Схід – Захід») всіх традиційних мистецьких жанрів і жанрових моделей. Найважливішим із них була традиційна музична драма (опера), яка зазнає в зазначений період принципових модифікацій, пов'язаних із пошуком нових шляхів розвитку.

Так склалося, що фундатором нової китайської опери, орієнтованої на синтез традицій Сходу та Заходу, став відомий китайсько-американський композитор російсько-єврейського

походження Аарон Авшаломов. Окремі аспекти його мистецької життєтворчості розглядаються у працях Дж. Вінзенбурга (John Winzenburg) [12; 13], Е. Зальцберга (Ernst Zaltsberg) [1], Лі Міна [3], Лю Цзінь [4], Мань Сіньїн [5], Чень Ін [8], Чжан Лічжень [6], Чжу Тін [7], Я Ге [9], та ін. Є книга «Avshalomovs' Winding Way» [11], написана відомим американським композитором і диригентом Джейкобом Авшаломовим про свого батька. Утім, попри значущість композиторського доробку А. Авшаломова, його творча постать та мистецька спадщина дотепер практично не ставали об'єктом спеціального наукового дослідження.

Мета дослідження – визначити історичну роль Аарона Авшаломова у формуванні та розвитку китайської опери європейського типу та надати загальну характеристику оперної творчості композитора. **Наукова новизна** статті полягає в тому, що в ній уперше комплексно охарактеризовано оперну творчість А. Авшаломова в контексті культурного діалогу «Схід – Захід» і художньо-естетичних поглядів композитора та визначено її історичну роль.

Виклад основного матеріалу. Життєвий шлях Аарона Авшаломова (1894–1965) розпочався на зламі ХІХ–ХХ століть в епоху кардинальних змін культурних парадигм, принципового оновлення музичного мислення та музичної мови, бурхливого розвитку нових мистецьких стилів і напрямків. До історії китайської та світової музичної культури Авшаломов увійшов як засновник китайської опери європейського типу, а також китайської симфонії та балету. В історії розвитку професійної композиторської творчості Китаю ХХ ст. постать Аарона Авшаломова є однією з ключових тому, що саме він відкрив нові шляхи розвитку китайського мистецтва, поєднавши у своїх творах національні та європейські традиції. Втім, така творча доля композитора є не випадковою. Народився А. Авшаломов в одному з тодішніх адміністративних та економічних центрів російського Далекого Сходу – місті Ніколаєвськ (зараз – Ніколаєвськ-на-Амурі), «розташованому недалеко від російсько-китайського кордону в китайському районі» [4, с. 279]. З дитинства майбутнього композитора оточувала атмосфера китайської національної культури. Як відзначає Лю Цзінь, «Про хлопчика піклувався китайський рибак, який захоплювався пекінською музичною драмою і китайськими народними піснями. Завдяки йому Авшаломов

з юних років виховувався під впливом китайської музики» [4, с. 279]. Водночас він завжди захоплювався європейською музичною класикою і мріяв стати професійним музикантом. У місцевій гімназії, де навчався юний Авшаломов, «був свій духовий оркестр, і Аарон не тільки грав у ньому, а й пробував свої сили як диригент» [1]. Музичну освіту Авшаломов здобував у Цюриху, втім, отримати повний курс йому завадили події 1917 р. у Росії, які змусили молодого митця емігрувати до Америки, а через рік – до Китаю, де він прожив до 1947 р.

Китайські роки життя композитора можна умовно поділити на два періоди – *пекінський* та *шанхайський*. У Пекіні Авшаломов працює продавцем у книгарні та бібліотекарем у французькій бібліотеці. Цей період його творчості можна назвати «періодом активних пошуків». Композитор збирає китайський фольклор, глибоко вивчає історію Китаю, його мистецькі традиції та шукає шляхи взаємопроникнення культур Сходу і Заходу. За свідощвом Ернста Зальцберга, Авшаломов «уже з 1924 р. <...> заглиблюється у вивчення витоків китайської класичної музики. До них відносять зразки народної творчості та храмової музики, а також музику вуличних артистів» [1]. Основними творами композитора цього періоду, у яких уперше втілено і його любов до китайської національної культури, і його успішні пошуки поєднання музично-театральних традицій і мови мистецтва Сходу та Заходу, стають опера «Куан Ін» («Богиня милосердя», 1921-1925) та балет «Душа Цина» (1925).

Другий китайський період життєтворчості А. Авшаломова пов'язаний з Шанхаєм – містом, де він з родиною прожив до 1947 р., і яке в 20-30 рр. ХХ ст. стає центром культурного життя країни (значною мірою завдяки активній мистецькій діяльності емігрантів з Росії). Саме шанхайський період, який можна визначити як «період творчої зрілості», став найбільш яскравим і плідним для композитора. А. Авшаломов багато років працював у китайсько-американському видавництві, у муніципальній бібліотеці Шанхаю, пізніше став диригентом Шанхайського симфонічного оркестру. Він також приділяв чималу увагу педагогічній роботі з молодими композиторами та виконавцями, деякі з яких стали у подальшому відомими музикантами (Хуанг Йіжун – диригентом Шанхайського симфонічного оркестру, Чен Гуанксі – диригентом оркестру Шанхайської кіностудії). Творчість митця та його культурно-просвітницька діяльність

набувають у 30–40 рр. ХХ ст. широкого визнання в Китаї та поза його межами – передусім у США, де музика Авшаломова звучить в концертних програмах таких видатних диригентів, як Л. Стоковський (а пізніше – наприкінці 1940-х рр. – С. Кусевицький) [2, с. 21–22]. Серед творів шанхайського періоду – чотири балети («Сон Вей Лієна», 1936, «Чанг Кует», датування немає, «Будда та п'ять земних духів», 1942, «Фенг Хуанг», 1943), опера «Сутінкові години Ян Гуйфей» (1933), Перша симфонія (1938), Концерти для фортепіано з оркестром (1934) та для скрипки з оркестром (1937), п'єси для китайських народних інструментів ерху і піпи з оркестром, оркестрові та вокальні твори. (Зазначимо також, що в шанхайський період Авшаломов зробив аранжування «Гімну добровольців» Не Ера, який згодом став гімном КНР [4, с. 280]). Знаковими вершинами творчості композитора цих років є симфонічна поема «Пекінські алеї» (1934) та знаменита опера «Велика стіна» (1943) – найвище досягнення нового оперного мистецтва Китаю того часу.

Характеризуючи творчі пошуки Аарона Авшаломова щодо реформування китайського музичного мистецтва, його жанрового та мовно-композиційного оновлення через активну взаємодію з найвищими досягненнями європейської музичної класики, Лю Цзінь у статті «Китайська національна опера: 1920–1980 роки» справедливо підкреслює: «У своїх експериментах з китайською музикою Авшаломов не просто використовував західні прийоми музичної композиції. У нього склався свій погляд на втілення національних традицій в композиторській творчості» [4, с. 280]. Визначаючи провідні світоглядні ідеї й художні принципи композитора, Я Ге у статті «Музика Авшаломова повертається до Китаю» наводить програмний запис, зроблений митцем у своєму щоденнику: «Я думаю, що сучасна китайська музика – це безперервний розвиток того, що створювалося в театральному мистецтві протягом багатьох сотень років. Якщо ці традиції вже застаріли і не приносять користі, ми повинні позбутися їх, не сумніваючись ні секунди. Але роблячи так, ми повинні до кінця вивчити ці традиції і ретельно використовувати їх, щоб створити нові традиції і нові форми вираження, відповідні сучасності. Тільки позбавляючись віджилого в старому, зі збереженням того кращого, що в ньому є, ми можемо продовжувати рухатися вперед. Одночасно ми маємо здійснювати теоретичне вивчення західних творчих прийомів. Однак

потрібно бути особливо уважним до того, як їх застосовувати до місцевого музичного матеріалу. Ці два напрямки роботи сприятимуть формуванню високих ідеалів майбутніх китайських композиторів і допоможуть їм створювати музику, яка буде відображати сучасне суспільство і культурне життя» [9].

Оперна спадщина Аарона Авшаломова містить три твори: «Куан Ін» («Богиня милосердя» 1921–1925), «Сутінкові години Ян Гуйфей» (1933) та «Мен Цзяннюй» (1943, у західному музикознавстві має назву «Велика стіна»).

Як раніше зазначалося авторкою статті, «творчі принципи композитора знайшли яскраве втілення вже у його першій опері «Куан Ін – богиня милосердя» (1925), яка стала першою спробою синтезу національного китайського мелосу та музичного інструментарію зі сталими жанровими традиціями європейської опери» [2, с. 21]. (Зауважимо, що точне датування цієї опери є певною мірою проблемним, оскільки у різних джерелах вказані різні дати її створення – від 1921 до 1925 р.) Сюжет цієї опери пов'язаний із надзвичайно популярними у Китаї легендами про неймовірно шановану в країні буддійську богиню милосердя Куан Ін (*варіанти транскрипції* – «Куан Ін», «Куань Ін», «Куань Ін», «Гуань Ін», «Гуаньїнь». – К. Ч.).

У 1925 році опера «Богиня милосердя» була поставлена в Пекіні, на бальній сцені одного з найбільших пекінських готелів. Як вказує Е. Зальцберг, «Головну партію виконувала сестра Аарона Сара, якій після революції вдалося виїхати з Росії в Китай; вона ж репетирувала вокальні партії з виконавцями інших ролей опери» [1]. Під час відвідування США композитору вдалося поставити оперу в нью-йоркському театрі «Neighbourhood Playhouse». «Прем'єра опери “Куан Ін» відбулася під управлінням Ховарда Барлоу» [1].

Названа опера була настільки новою, прогресивною і водночас органічною, що запустила створення іншими композиторами цілої низки подібних творів і породила безліч експериментів в області синтезу китайських та європейських мистецьких традицій. Саме «Куан Ін» А. Авшаломова стала відправною точкою в історії становлення і розвитку китайської національної опери ХХ ст. Водночас опера «Куан Ін» стала певною точкою відліку і для самого Авшаломова, адже після 1920 р. він, за твердженням Лю Цзінь, створював твори тільки в китайському стилі, в основу яких «лягли мотиви

популярних китайських легенд і мелодії традиційного китайського театру» [4]. На рівні музичної мови китайські впливи на музичне мислення А. Авшаломова виявляються насамперед у використанні різних видів пентатоніки та целотонових ладів як ладогармонічної основи творів.

Другою оперою композитора є «Сутінкові години Ян Гуйфей», створена в 1933 році. Головною героїнею опери є Ян Гуйфей (у перекладі – «дорогоцінна дружина», справжнє ім'я – Ян Юйхуань, згодом Тайчжень), – прекрасна наложниця імператора Сюань Цзуна, відома як одна з чотирьох красунь Давнього Китаю, образ якої надихнув великого китайського поета доби Тан Бо Цюю на створення поеми «Вічний сум». Легенди про Ян Гуйфей, її кохання та трагічну долю є вельми популярними в китайській національній культурі.

Опера віддзеркалює апробацію композитором різних варіантів синтезу двох культур, які можна спостерігати на всіх рівнях, починаючи з сюжетно-драматургічної лінії та композиційної структури, закінчуючи вокальними характеристиками й інструментальним супроводом опери. Величезну роль відіграє також формування оригінального типу декорацій, костюмів, які «поєднали європейську достовірність і барвисту умовність традиційного китайського театру» [8, с. 133].

Останньою оперою композитора є «Велика стіна» («Мен Цзяннуй», 1943), яка здобула гучний успіх і велику популярність у Китаї та далеко поза його межами. Сюжет опери ґрунтується на старовинній китайській легенді про Мен Цзян, дружину одного з будівельників Великої китайської стіни у добу династії Цинь (III ст. до н.е.)» [2, с. 21]. «Урочиста прем'єра цієї опери відбулася в 1945 р. спочатку в Шанхаї, а потім у Нанкіні» [2, с. 21]. Дія відбувається в III ст. до н.е. за часів будівництва Великої китайської стіни. Сюжет опери потребував від композитора повного занурення в епоху. «Для того, щоб відновити характерні риси цієї віддаленої епохи, Авшаломову довелося виконати велику дослідницьку роботу. Так, для відтворення костюмів, зачісок і іншого реквізиту композитор ретельно вивчав надгробки, малюнки та різьблення, що відносяться до часу династії Цинь. У створенні оригінальних прикрас і вишивок для костюмів виконавців брало участь близько ста вишивальниць з міста Сучжоу, рідного міста головної героїні опери» [10].

Синтез європейської і китайської традицій відбувається в опері на всіх рівнях. На рівні лібрето спостерігається відхід

від традиційного складу дійових осіб та явні алузії з використанням любовної тематики (головними героями є молода закохана пара, яка під впливом долі розлучається). Образ Мен Цзяннюй, з її жертвним вчинком, безпосередньо сходить до образу Джульєтти.

Говорячи про музичну сторону твору, відзначимо наявність в опері лейтмотиву, який належить головній героїні Мен Цзяннюй (що відсилає нас до вагнерівської традиції), утім, в опері «Велика стіна» він лише один і зустрічається не так часто. Саме в лейтмотиві Мен Цзяннюй, основу на китайській народній пісні «Мен Цзяннюй», Авшаломов втілює свою головну ідею синтезу китайського та європейського начал. Лейтмотив звучить в опері кілька разів, створюючи засобами оркестру абсолютно не схожі одна на одну характеристики головної героїні. «Пісня з VI акта її звучання на тлі «застиглих» акордів висловлює скорботне заціпеніння Мен Цзяннюй» [6, с. 14–15].

Сама вокальна манера виконання також зазнає змін. Тепер вокальна партія постає у вигляді синтезу європейського бельканто і китайської вокальної традиції. Підкреслимо, що, крім вагнерівського початку, який виявився в симфонізації і використанні лейтмотивів, Авшаломов також втілює в «Великій стіні» деякі інші європейські оперні традиції, а саме: «компактність форм і динамізм дії веристських опер; психологізм і глибину характеристик французької ліричної опери; масштабність масових хорових сцен російських опер; пластичність вокальної мелодики Верді; барвистість і виразність оркестрового письма Римського-Корсакова, Пуччіні, Бріттена» [8, с. 133]. Синтез культур виявляється і на рівні вокального тематизму, де відбувається тонке взаємопроникнення китайських вокальних традицій і європейського бельканто. Китайські та європейські риси можуть бути суміщені в одній музичній характеристиці або ж розділені в партіях різних героїв. Акторам довелося освоювати нові амплуа, а також нову манеру співу. Як зазначає Е. Зальцберг, традиційні амплуа класичної китайської опери «артисти освоювали <...> з дитинства та юності і грали ці ролі протягом усього свого творчого життя. В опері «Велика стіна» їм довелося втілювати інші характери, використовувати інші, відмінні від традиційних, засоби виразності і, перш за все, манеру співу» [1]. Опера А. Авшаломова також органічно поєднує в собі західні прийоми оркестровки і композиції з

китайським мелосом. Синтез двох культур проникає і в інструментальний супровід. За твердженням Чень Ін, «народжується новий тип оркестру, який з'єднав академічні європейські і традиційні китайські народні інструменти. Особливо виділяється роль ударних інструментів, які часто грають важливу драматургічну роль» [8, с. 23].

«Саме «Велика стіна» А. Авшаломова стала першою широко визнаною й успішною китайською оперою європейського типу. Втім, її історична роль невдовзі була викреслена, а вже у КНР першою новою китайською оперою за ідеологічними мотивами було проголошено знамениту «Сиву дівчину» [2, с. 23] – оперу, створену колективом композиторів (Ма Ке, Чжан Лу, Цу Вей та ін.) у 1945 р. І лише в останній чверті ХХ ст. історична роль «Великої стіни» та загалом оперної творчості А. Авшаломова була остаточно визнана в КНР.

(Зазначимо, що доволі несподіваним підтвердженням цього є стаття Дж. Вінзенбурга [13], автор якої доводить наявність творчого впливу оперної спадщини А. Авшаломова, передусім опери «Велика Стіна», на мистецькі процеси у Китаї 1960–1970-х рр. Так, на думку дослідника, ідеї А. Авшаломова щодо синтезу національних китайських і західних оперних традицій і принципів стали змістовним підґрунтям виникнення в роки Культурної революції у Китаї (1966–

1976) нового своєрідного музично-театрального жанру *янбансі* (*yangbanxi*) [13]. Як визначає *Encyclopedia Britannica*, твори *янбансі*, або «модельної драми», «поєднували у собі елементи традиційних китайських драм, зокрема *цзинсі* (Пекінська опера) з сучасною західною драмою, щоб звернутися до сучасних тем та показати пролетарських головних героїв» [14]. Попри певну несподіваність такого дослідницького ракурсу, висновки Дж. Вінзенбурга ще раз доводять пріоритетне значення оперної творчості Авшаломова у процесі реформування традиційного китайського театру та створенні нових типів національної опери.

Висновки. Постать Аарона Авшаломова є дуже шанованою в Китаї. Композитор є «єдиним з іноземних музикантів, ім'я якого вписано до Великої китайської енциклопедії» [8, с. 47]. Характеризуючи творчу діяльність А. Авшаломова та визначаючи його роль у становленні китайської опери і симфонії, Лі Мін слушно зазначає: «Композитор прагнув до винайдення шляхів органічного поєднання мелодико-гармонійних

та ритмічних особливостей китайської музичної мови з темброво-фонічними та драматургічними можливостями європейської оперної та симфонічної музики» [3, с. 134].

Історична роль Аарона Авшаломова полягає у створенні національної китайської опери ХХ ст. на засадах асиміляції західного мистецького досвіду шляхом органічного синтезу китайських музично-театральних традицій і європейських принципів оперної композиції та драматургії (зокрема, на рівні системи лейтмотивів, вокального тематизму, оркестровки тощо). І саме А. Авшаломов, у творчості якого такий синтез було вперше успішно втілений, має історичний пріоритет як фундатор китайської опери європейського типу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зальцберг Э. Аарон Авшаломов – пионер современной китайской музыки. URL: <http://madan.org.il/ru/groups/aaron-avshalomov-pioner-sovremennoy-kitayskoj-muzyki>
2. Кун Чжуцзюнь. «Велика стіна» А. Авшаломова – перша монументальна китайська опера європейського типу. *Мистецтво та шляхи його осмислення в дослідженнях молодих науковців (за матеріалами ХХ Міжнародної науково-творчої конференції студентів та аспірантів 26–27 березня 2020 р. / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського ; [відп. за випуск А. М. Жданько]. Харків : ХНУМ, 2020. С. 21–23.*
3. Лі Мін. Оперне мистецтво Китаю та Європи в контексті взаємовідображень : дис. ... канд. мистецтвознав. : Харків. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського. Харків, 2019. 250 с.
4. Лю Цзинь. Китайская национальная опера: 1920–1980 годы. *Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена.* 2009. № 117. С. 277–285.
5. Мань Сінь Ін. Історія сучасної китайської опери. Пекін : Китайське культурне видавництво, 2012. 570 с.
6. Чжан Личжэнь. Современная китайская опера (история и перспективы развития) : автореф. дисс. ... канд. искусствоведения: 17.00.02 – Муз. искусство. С.-Петербург, гос. консерватория им. Н.А. Римского-Корсакова. Санкт-Петербург, 24 с.
7. Чжу Тин. Аарон Авшаломов. Жизнь и творчество композитора в условиях эпохи перемен. *Актуальные проблемы высшего музыкального образования.* 2018. № 2(48). С. 43–47.
8. Чэнь Ин. Китайская опера ХХ – начала ХХІ века: к проблеме освоения европейского опыта : дисс. ... канд. искусствоведения : 17.00.02 – Муз. искусство. Ростов. гос. консерватория им. С.В. Рахманинова. Ростов-на-Дону. 2015. 175 с.
9. Я Гэ. Музыка Авшаломова возвращается в Китай. Гуанмин жибао. 12.05.1985. С. 4.

10. Aaron Avshalomov : A Jew in China. *Musica Kaleidoskopea*. URL: <https://fdleone.com/2015/11/11/aaron-avshalomov-a-jew-in-china/>
11. Avshalomov Jakob. Avshalomovs' Winding Way : Composers out of China – A Chronicle. Philadelphia, Pennsylvania : Xlibris, 2001. 600 p.
12. Winzenburg John. Musical-Dramatic Experimentation in the Yangbanxi: A Case for Precedence in The Great Wall. *Listening to China's Cultural Revolution*. Pp. 189-212. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1057/9781137463579_10.
13. Winzenburg John. Aaron Avshalomov and new Chinese music in Shanghai, 1931-1947. URL: https://www.researchgate.net/publication/272310245_Aaron_Avshalomov_and_new_Chinese_music_in_Shanghai_1931-1947
14. Yangbanxi. URL: <https://www.britannica.com/art/yangbanxi>

REFERENCES

1. Zaltsberg, E. Aaron Avshalomov – pioneer of modern Chinese music. URL: <http://madan.org.il/ru/groups/aaron-avshalomov-pioner-sovremennoy-kitayskoy-muzyki> [in Russian].
2. KongZhuJun (2020). “The Great Wall” by A. Avshalomov – the first monumental Chinese opera of the European type. *Art and ways of understanding it in the research of young scientists*. Kharkiv: Kharkiv I.P. Kotlyarevsky National University of Arts, pp. 21–23 [in Ukrainian].
3. Li Ming (2019). Opera art of China and Europe in the context of mutual representations. (PhD). Kharkiv, Kharkiv I.P. Kotlyarevsky National University of Arts [in Ukrainian].
4. Liu Jin (2009). Chinese National Opera: 1920-1980. *Bulletin of the Russian State Pedagogical University*. A. I. Herzen. № 117, pp. 277–285.
5. Mung SingIng (2012). History of modern Chinese opera. Beijing: Chinese Cultural Publishing House [in Chinese].
6. Zhang Lizhen (2010). Contemporary Chinese Opera (History and Development Prospects). (PhD). St. Petersburg, St. Petersburg State N.A. Rimsky-Korsakov Conservatory [in Russian].
7. Zhu Tin (2018). Aaron Avshalomov. The life and work of the composer in an era of change. *Actual problems of higher music education*. № 2(48), pp. 43–47 [in Russian].
8. Chen Ying (2015). Chinese opera of the XX – early XXI century: on the problem of mastering the European experience. (PhD). Rostov-on-Don, Rostov-on-Don State S.V. Rachmaninov Conservatory [in Russian].
9. Ya Ge (1985). Avshalomov's music returns to China. *Guangming Daily* [in Chinese].
10. Aaron Avshalomov : A Jew in China. *Musica Kaleidoskopea*. URL: <https://fdleone.com/2015/11/11/aaron-avshalomov-a-jew-in-china/> [in English]
11. Avshalomov, Jakob (2001). Avshalomovs' Winding Way : Composers out of China – A Chronicle. Philadelphia, Pennsylvania : Xlibris. [in English]

12. Winzenburg, John. Musical-Dramatic Experimentation in the Yangbanxi: A Case for Precedence in The Great Wall. *Listening to China's Cultural Revolution*. Pp. 189–212. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1057/9781137463579_10 [in English]

13. Winzenburg, John. Aaron Avshalomov and new Chinese music in Shanghai, 1931–1947. URL: https://www.researchgate.net/publication/272310245_Aaron_Avshalomov_and_new_Chinese_music_in_Shanghai_1931-1947 [in English]

14. Yangbanxi. URL: <https://www.britannica.com/art/yangbanxi> [in English]